

In Friesland's grootste eendenkooi

NIET ALLEEN SLACHTPLAATS, MAAR OOK BROEDPLAATS

Inkorting vangtijd ruïneus voor den eendenstand

Een reportage over een eendenkooi! Is dat niet zoo'n beetje met elkaar in tegenspraak? Immers een dagbladreporter denkt men zich graag te midden van het gejacht en gewoel van de menschenwereld.

En een eendenkooi is de het meest van de menschen afgezonderde plek, welke men zich denken kan. Van verre is zij meestal reeds te zien, een reeks van bosschages te midden der weilanden. En afgesloten van de wereld als het slot Loevenstein uit Vondel's gedicht

Geweld van wallen, dubb'le gracht,
Ontruste honden, wacht bij wacht.
Beslagen poorten, ijz'ren boomen
Geknars van slotwerk, breede stroomen

En d'onvermurwb're kastelein....

Al zijn er dan geen wallen en geen dubb'le gracht, één gracht is er al vast wel, alsook minstens één ontruste hond. Een beslagen poort met knarsend slotwerk en welk slotwerk!, ontbreekt evenmin op het appèl. Om van den onvermurwbaren kastelein, in dit geval den onvermurwbaren kooiker, maar niet te spreken.

Men keek ons dezer dagen te Bakhuizen stom verbaasd aan, toen wij vroegen waar de kooiker Ten Klooster woonde.

Maar u is toch niet van plan de kooi te be-

zien. En dat in den broedtijd nog wel. U wordt vast niet toegelaten!

Wij werden wèl toegelaten, ja zelfs door den eigenaar van de grootste kooi in Friesland en een der beste kooien van Nederland welwillend rondgeleid. Hoe wij er in slaagden 's mans onvermurwbaarheid tijdelijk op non actief te zetten? Ja, dat is het geheim van den smid, en een geheim, dat per se noodig is om toegang tot de kooi te krijgen en dat wij ons dus niet laten ontfutselen.

Overigens kwam de onvermurwbaarheid van den heer Ten Klooster niet voort uit zijn karakter, doch geheel en al uit den aard van zijn bedrijf.

Als er een schuw wezen op de wereld rondloopt, is het wel een wilde eend, en als je, zooals de heer ten Klooster aan het hoofd staat van een eendenkolonie, welke uit honderden families bestaat, ja, dan kun je moeilijk buitenstaanders in de gerechtigheid toelaten. De kleinste invasie van menschelijke wezens is reeds voldoende om de gemoederen van het eendenvolk in beroering te brengen. Men behoefde zijn gelaat maar even boven het vlechtwerk, dat den vijver omgaf uit te steken, of op een dood takje te trappen of de weldadige stilte in dit afgelegen oord werd plots verstoord door het geruisch van fladderende vleugels en een luiden kwak, kwak.

Een meer duidelijke dan beleefde demonstratie, dat de inwoners van Eendenland verklaarde vijanden van vreemdelingenverkeer zijn, en dat zij bevordering van dit in andere volksgemeenschappen zoo gewaardeerd verschijnsel onverbiddelijk zullen beantwoorden met landverhuizing op grooten schaal.

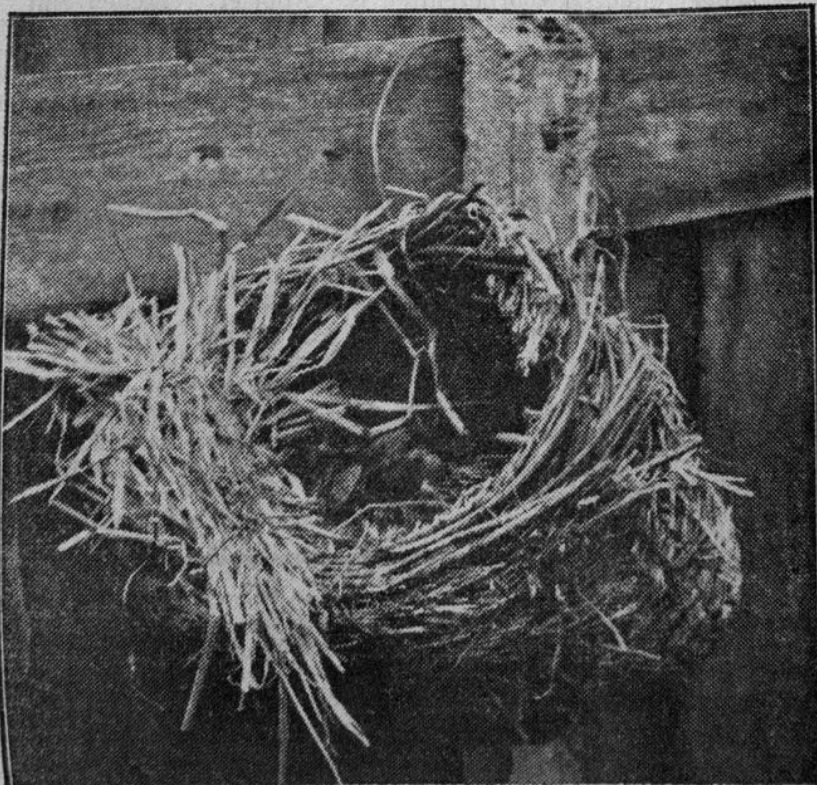
Alleen de kooiker, die zijn vogels geregeld voert, hen van

korven, waarin voorziet, heeft h

Want, en hie den nadruk op, een plaats, wa een plaats, wa ieder jaar uitg het oogenblik f alle bezet zijn, worden tien ei dus al een tot per jaar. En a één derde van gevoerd worde kan men gerus jaar 15,000 Zonder eende die hier iede den winter nie mocht de worden, dat he einde Februar toegestaan, dan stand funest z dan niet meer, wie zal de een

Maar men zegt toch ook duizend repliceeren wij.

— Lang niet zo leven worden gekooiker vol vuur vangen, zijn geen Russische, die o naar zuidelijker een stootje verdr 300 eenden vang En ieder jaar tr eenden over ons zekerheid bewere mindert, hoogste Wel heeft men s der eenden zijn

Een der honderden broedende eenden in haar korf.

Een kijkje op een

korven, waarin zij rustig kunnen broeden voorziet, heeft hun vrouwen.

Want, en hier lere de heer Ten Klooster den nadruk op, eendenkooi is niet alleen een plaats, waar vogels gedood, maar ook een plaats, waar duizenden jonge eenden ieder jaar uitgebroed worden. Ik heb op het oogenblik 550 korven uitstaan, die bijna alle bezet zijn, zei hij. En in ieder korf worden tien eieren uitgebroed. Dit maakt dus al een totaal van 5500 eendenkuikens per jaar. En alsten nu weet, dat slechts één derde van de eenden, die hier geregeld gevoerd worden, de kooi broeden, dan kan men gerust zeggen, dat mijn kooi per jaar 15.000 eenden het aanzijn schenkt. Zonder eendenkooien zouden de eenden die hier iederen dag gevoerd worden, den winter niet unnen doorkomen. En mocht de Jantwet zoo gewijzigd worden, dat het boeken in plaats van tot einde Februari tot midden Januari wordt toegestaan, dan is dit voor den eendenstand funest zijn. Vele kooien renderen dan niet meer, zij vallen worden gesloten en wie zal de eenden dan voeren?

Maar men zegt, dat er in de eendenkooien toch ook duizenden eenden gedood worden, repliceren wij.

— Lang niet zooveel als door de kooien in het leven worden gehouden, antwoordde ons de kooiker vol vuur. En de eenden, welke wij vangen, zijn geen inheemsche wilde eenden, doch Russische, die over ons land vliegen op trek naar zuidelijker streken. Ook die kunnen wel een stootje verdragen. Als wij eens op een dag 300 eenden vangen is dit een groote uitzondering. En ieder jaar trekken er ettelijke miljoenen eenden over ons land. Ik durf dan ook met zekerheid beweren, dat de eendenstand niet vermindert, hoogstens verplaatst hij zich tijdelijk. Wel heeft men soms een paar jaar, dat er minder eenden zijn dan anders, maar na korter of

De eigenaar van de kooi, de heer Ten Klooster te Bakhuizen.

langer tijd komen zij altijd in grooten getale terug.

Dit alles vertelde de heer Ten Klooster ons, toen hij ons zijn groote eendenkooi rondgeleidde en ons af en toe een kijkje gunde in een van de talloze korven, waarin zijn vogels zaten te broeden. Soms stak hun kop slechts boven een massa pluim uit. Dan zat het dier nog op eieren. Zit het hooger, d. w. z. boven op het pluim, dan betekent dit, dat de eieren al uitgekomen zijn. Soms kan men de kleine bruine kuikens, veilig beschut door moeders vleugels, waarnemen. Nog één à anderhalven dag zullen zij in deze veilige positie verkeren en dan met moeder eend de wijde vijandige wereld ingaan, waar tweebeenige, viervoetige en gevleugelde jagers het op hun jong leven hebben gemunt.

— Zijn dat nu allemaal tamme eenden, die hier worden uitgebroed?

Ja, dat wil zeggen, wat wij tamme eenden noemen. Een niet-kooiker zou van wilde eenden spreken. Zij vliegen het veld in en gedragen zich geheel als wilde eenden. In de kooi komen ze alleen om gevoerd te worden en te broeden.

Nu geschiedt deze gastvrijheid van den kooiker volstrekt nu uit philanthropie. Al deze duizenden kostgangers leveren een contraprestatie door als lokvogels op te treden.

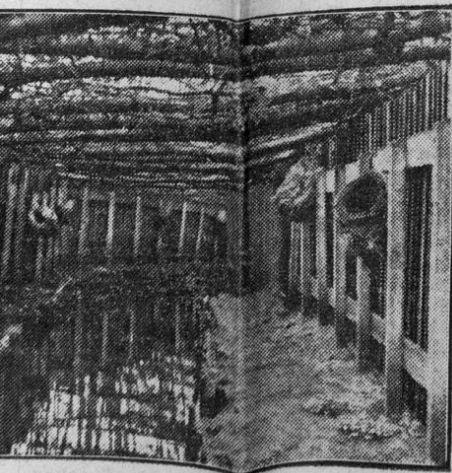
Midden in deze dertien pondmaat groote vriendelijke bosschages bevindt zich een vijver van ongeveer één H.A. Hierop loopen een achttal slooten uit, pijpen genoemd, die hoe langer hoe smaller worden en alle met rieten schuttingen en gaas omgeven zijn. De eenden uit Rusland, op trek zijnde, zien duizenden soortgenooten in den centralen vijver, die het daar blijkbaar best naar den zin hebben. Een eend houdt van gezelligheid, dus de Russen strijken bij hun Neder-

landsche broeders en zusters neer. De eenden, die in de kooi kind in huis zijn, zwemmen maar al te graag de pijpen in, waar voedsel hen wacht. En de gasten volgen dit voorbeeld. Ook zij hebben trek in voer. En bovendien, daar op den rand van het water in de pijp beweegt iets wits. Het is de kooihond. En de Russische trekkers, die nog nooit een hond gezien hebben, worden nieuwsgierig. Zij volgen dus de kooieenden, doch het wordt hun noodlot. De kooiker, die zich ergens verdekt heeft opgesteld, ziet dat zijn gevleugelde gasten in de pijp zijn. Snel loopt hij naar de uitmonding en jaagt de schuwe vogels steeds verder de lange, al maar smaller wordende pijp in. De trekkers meenen, dat op het einde van de pijp wel een opening zal zijn, die hun de vrijheid terug zal geven. Maar zij hebben misgerekend. In plaats van in de vrije natuur terug te keeren, belanden zij in een nauw hok, zoodat de kooiker hen gemakkelijk kan vangen.

Zoo leeft de kooiker jaar in jaar uit in eenzaamheid, in het voorjaar waakt hij over zijn eenden, opdat deze veilig kunnen broeden. In den zomer maakt hij zijn kooi gereed, vlecht eendenkorven, die straks de oude, als zij versleten zijn moeten vervangen, repareert de rieten schuttingen en maakt de paden door zijn kooi in orde. Immers als straks in Augustus de jacht open is, mag geen takje op den grond blijven liggen. Het geringste gerucht zou het bedrijf in de war kunnen sturen.

En dan in het lange jachtseizoen van Augustus tot eind Februari, is deze in eenzaamheid levende stoere werker druk in de weer om voor zich en de zijnen het brood te verdienen.

J. D. d. J.

En kijkje op een der pijpen.